

УДК 811.161.2'324

УКРАЇНЬСЬКА БЛОГОСФЕРА: ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛЬОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Лілія МАЛЬЦЕВА

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра загального мовознавства,
вул. Університетська, 1, ауд. 343, 79000 Львів, Україна,
тел.: + 380 (32) 2394756*

Розглянуто блоги як жанр в українському інформаційному просторі. Проаналізовано мовні засоби лексичного, морфологічного, синтаксичного рівнів досліджуваних явищ.

Ключові слова: інтернет-простір, блог, українська блогосфера, лексичний, морфологічний, синтаксичний рівні.

Сьогодні, в епоху глобалізаційних змін, в епоху науково-технічного прогресу, інтернет – це зовсім нове комунікативне середовище, зі своїми специфічними особливостями. Свого часу М. Бахтін писав, що «в кожному епоху розвитку літературної мови задають тон певні мовні жанри» [2, т. 5, с. 167]. Можна сказати, що на сучасному етапі такими жанрами є жанри інтернет-комунікації. Саме тому об'єктом нашого дослідження стали блоги як жанр інтернет-публіцистики.

Активне функціонування інтернету в усіх сферах життєдіяльності людини впливає на комунікативні особливості соціуму, зумовлює вироблення нових форм спілкування. Зміна формату і способу комунікації трансформує лінгвістичні одиниці, веде до зміни значень слова, появи нових лексем, зміни граматичної структури, зумовлює появу нових особливостей у стилях і жанрах. Сучасні технічні можливості дають змогу реалізувати такі форми текстових повідомлень, які раніше ніхто не міг передбачити. Вони виявляються в усіх стилях та жанрах, проте не завжди однаковою мірою. Оскільки комунікативне середовище сучасного інтернету передбачає значно швидше, структурно простіше, часто некодифіковане, ненормативне спілкування, суттєвих змін зазнають стилі й жанри, які тією чи іншою мірою тяжіють до розмовності. Багато дослідників – Е. Галичкіна, Е. Горошко, Л. Компанцева, І. Успенський, В. Шарков – відзначають значущі комунікативні особливості Мережі, які, на наш погляд, і визначають жанрові трансформації. До цих особливостей належать: опосередкованість комунікації, її інтерактивність і віртуальність, усно-писемна форма спілкування, яка надає варіативності і суб'єктивності під час інтерпретації висловлювань співрозмовника, анонімність, фізична неприсутність комунікантів, відсутність статусних бар'єрів між учасниками комунікації. Деякі вчені визначають подвійну природу інтернету й розглядають його та інші мережі як середовище, простір, відкритий для використання усіма, у тому числі й журналістськими редакціями, але не як окреме ЗМІ з власною природою [9, с. 102].

Український інтернет-простір – це своєрідне інформаційне середовище, у якого є певна структура за тематичними, цільовими та іншими ознаками, в якому виокремлюється таке середовище, як блогосфера. Блогосфера (від англ. *blogosphere*) – це су-

купність усіх блогів як спільність чи соціальна мережа. Українські блоги зазвичай тісно пов'язані між собою, блогери читають і коментують виставлену інформацію один одного, покликаються один на одного, і таким способом створюють свою субкультуру [20]. Блогосфера є важливим середовищем вивчення суспільної думки, вона часто враховується в академічних і неакадемічних роботах, що досліджують сучасні глобальні соціальні тенденції.

Термін «блог» був створений шляхом скорочення слова «Веблог» (англ. weblog – «мережевий бортовий журнал»). Це зробив Пітер Мерхольдз, який у квітні 1999 розмістив у своєму блозі Peterme.com фразу «we blog» (що можна перекласти як «ми ведемо блог»). Першим блогом вважають сторінку Тіма Бернерса-Лі, де він, починаючи з 1992 року, публікував новини [17]. Проблемою блогів займалися такі дослідники: Е. Алябєва [1], О. Горошко [4], [5], Н. Курчакова [10], А. Попов [12], Н. Рогачева [13], R. Blood [17], E. Gorny [18], S. Herring [19], M. Keren [20], F. Viegas [21], M. Webster [22], D. Winner [23].

Сьогодні особливість цього різновиду комунікації виявляється в тому, що блог на відміну від щоденника, відкритий для багатьох користувачів. На блог покладається вагома комунікативна функція, оскільки він передбачає сторонніх читачів, які можуть вступити в публічну полеміку з автором. Для блогів характерна можливість публікування відгуків (так званих коментарів) відвідувачами сайту. Це робить блог середовищем мережевого спілкування, що має переваги перед електронною поштою, групою новин, форумами і чатами. Варто додати, що для блогу значною мірою характерне використання, крім текстової інформації, ще й зображень, аудіо- та відеоінформації, що не характерне для електронного листа чи щоденника. Здебільшого блог є публічним, однак є й приватні блоги, закриті для загалу. Блоги використовуються також у діловому спілкуванні, на відміну від щоденника. Тут уміщують інформацію не особисту, а зі сфери бізнесу, творчої діяльності та інше комуніканта-блогера. Такий різновид спілкування сьогодні є одним із найпродуктивніших.

Отже, аналіз матеріалу дав змогу взяти за основу таке визначення блогу: блог – це літературно-публіцистичний жанр, а не просто сайт; це авторський твір, який складається з окремих записів, що додаються з плином часу; записи демонструються у зворотньо-хронологічному порядку (спочатку найновіші повідомлення, а заглибившись у блог, можна отримати старіші записи і аж до першого); це діалогічний за своєю природою текст і передбачає зворотний зв'язок між аудиторією та автором; може існувати у вигляді зображень, звуків або відео без жодного писаного слова (ми досліджуємо блоги, у яких значна частина – текст).

Джерельною основою дослідження стала хронологічна жанрова зональна структура вибірка 70 текстів блогів в електронному вигляді із інтернет-видань «Форпост» та «Галицький кореспондент» за 2006–2009 роки. Серед українських блогерів найпопулярнішою платформою [комп'ютерна платформа – сукупність комп'ютерів, сумісних між собою в тому або іншому змісті] є LiveJournal. За даними Яндекс, в 2010 році налічувалося 700 тис. українських блогів, 120 тисяч з яких були активними. І, що важливо, активні блоги зростають швидше від звичайних. Українська блогосфера поки що єдина з кирилических, яка не припинила свого росту. У лютому 2008 року світ побачив проект, який так і називається – Українська блогосфера. Метою цього проекту став розвиток української блогосфери, а в першу чергу – її автономної час-

тини: самостійних українських блогів, створених на власних хостингах з допомогою CMS на зразок Wordpress чи подібних.

Сьогодні серед українських інтернет-видань популярним є створення блогів для своїх авторів та відомих людей. Наприклад, свої блоги відкрили Українська правда, ЛігаБізнесІнформ, Кореспондент, Новинар. Окремі блогові платформи для своїх прихильників створюють і політичні партії, громадські організації.

Сьогодні блоги в українському інформаційному просторі стали дуже популярними. Це пояснюється декількома чинниками. По-перше, це мобільність блогу, адже публікуватися в інтернеті за допомогою блогів легко. По-друге, це доступність блогу, бо інформація, опублікована в інтернеті, є доступною для всіх. Окрім того, існують декілька безкоштовних систем блогування, де будь-хто може зареєструватися та вести свій блог, не докладаючи особливих зусиль, до того ж блоги періодично скануються інтернет-шукачами, такими як Google, Yahoo! Та інші. Тому блоги виконують значну роль у творенні інформаційного простору суспільства, реалізації свободи слова та й просто у комунікації та обговоренні різноманітних тем поміж людьми.

Блог, функціонуючи в українській блогосфері, використовує широку систему мовних засобів лексичного, морфологічного та синтаксичного рівнів.

Залежно від тематичної палітри та комунікативної настанови у блогах вживаються різні групи лексичної системи [7].

■ Пласт лексики становлять слова і словосполучення, що позначають суспільно-політичні явища, процеси, наприклад: «*Я питаю у міністра оборони України Анатолія Гриценка: саме такий Литвин потрібен (та не Україні!) Збройним Силам України? Я питаю у керівництва Миколаївської ДАІ: що ж ви, як духи-новобранці на плаці»* (34)¹, «*Потім – господар машини, котрий виявився командувачем військами оперативного командування – генерал-майором Петром Михайловичем Литвином – рідним братом спікера Верховної Ради України IV скликання, котрий, якщо вірити складу Ради–V, до зарізу потрібен країні»* (34), «*Тому що, все, тут описане, на 99% відповідає дійсності, що відбулася днями в Шостці Сумської області з депутатом міськради Олексієм Долею»* (33).

■ Залучені не лише лексеми, а й стійкі словосполучення. «Таке явище пояснюється тим, що і для того, хто пише, і для того, хто читає, кліше становлять безперечні зручності. Це – легка репродукція готових мовленнєвих формул, автоматизація процесу відтворення, полегшення комунікації» [14, с. 48–49], наприклад: «*Бо свобода слова – це все ж-таки не те саме, що вседозволеність»*, «*Настільки універсального священного фетишу, як свобода слова, у сучасному світі ще треба пошукати. Від багатьох свобод люди готові відмовитися в ім'я рівності чи навіть інтересів держави, але свободи слова завжди вимагають все більше та більше»* (22), «*а зараз третій місяць войовниче дербанить крісла-бабло-портфелі під виглядом створення „демократичної коаліції”»* (33).

■ Блог, як і публіцистичний стиль загалом, фіксує нові слова, зокрема іншомовні суспільно-політичні терміни [16, с. 346]: «*Але у нас він набрав децю іншого забарвлення: коли в тебе є адвокат, можна займатись власними справами, які не виходять переважно за межі маргінальних інтересів»* (24), «*У ній вінченосний журналіст захищає право усього людства на вільне висловлення думок від усіх релігій світу у*

¹ Поклик типу (34) означає порядковий номер блогу у створеній нами вибірці блогів.

такому форматі» (22), «Хай тепер „Інтерпол” нипає, а ми відносини псувати не будемо, бо нам в цій країні ще жити?» (33), «Але невдовзі цей **маніфест** передрукувала індійська газета *The Statesman* – і підірвалася на своїй же бомбі» (22).

■ У текстах блогів трапляються іншомовні слова, подані мовою оригіналу: «До речі, собака по-латині – **Canis familiaris**» (34), «Джентльмен сідає в автомобіль («Шевроле» 2006 року випуску), ляскають дверцята, бринить музика (музредактору на вибір: Михайло Шуфутинський «**Улетайте, ворони**» або **Stevie Wonder** «**I Just Call To Say I Love You**»)» (33), «Можливо, коли ви читатимете ці рядки, мені вже подзвонять з **Paramount Pictures**» (33), «Харі – мабуть, запереживавши, що його ореол мученика раптом перекидається на індусів – майже одразу ж написав нову колонку для **The Independent**, у якій ще більше обурювався і цитував свій попередній текст (щоб, бува, не забувся)» (22).

■ У блогах фіксуємо і терміни зі сфери медицини, біології, географії, культури, права та ін. [11, с. 146]: «теж хочу чавити усіляку **біомасу**, що плується під колесами, а потім щоб мені нічого за це не було!» (32), «Всі люди рівні перед **законом**», – доходять крайні парламентарі до своєї **статті Декларації** і аж заходяться.» (32), «Туди в **глобус** летить куля, а в **планету** – **астероїд**» (32), «Якщо коротко, то для встановлення **діагнозу „грип”** використовують 4 методи обстеження: – **клінічний огляд** (прояви **хвороби**, при чому „важливе значення має посилання на зв’язок з **епідемією**”), – **лабораторна діагностика** (**аналіз крові**, а він буває змінений – „в гострий період відзначається **лейкопенія** з відносним **лімфоцитозом**, нормальна або помірно збільшена **ШОЕ**, у випадку ускладнень – **лейкоцитоз**, підвищення **ШОЕ**”), – **вірусологічний** („Для виділення **вірусу** матеріал від хворого необхідно брати в ранні терміни **хвороби** і доставляти у **вірусологічну лабораторію** в охолодженому стані (27).

■ Типовим для блогів є вживання лексики з оцінним значенням [8, с. 37–45], наприклад: «**На жаль**, не прийде. І, **на жаль**, цапами-відбувайлами то за “боротьбу з корупцією на дорогах”, то за “стурбованість кількістю ДТП” будуть бідні інспектори ДАІ» (34), «Тієї ночі в нього були **добрі охоронці**» (9), «Жити у постійному повторі – **приречено і прекрасно водночас**» (14), «**Найгірше** те, що увесь цей надривний та гіперемоційний словесний волейбол нічим не завершується, зазвичай, не приймається жодних рішень» (17), «Вино виявилось **чудовим**, як і Еліне рідне місто» (29), «Три татунки Європи – це той внутрішній континентальний чинник, той **лагідний** конфлікт, який у різних конфігураціях проявляє себе у потузі Європи протистояти цілком зовнішнім загрозам та викликам і тепер» (6).

■ Часто автори блогів з певною стилістичною метою користуються русизмами, просторіччями, словами в переносному значенні, жаргонізмами [3, с. 34], наприклад: «Тому українець, відстоявши в морозну лютя всі дні Майдану й побачивши, що нічого не змінилось, біжить писати на заборах «**Вибач, Данілич!**» (30), «В кращому разі – як говорить Азаров: «**Данапшліви!**» (34), «Помрежу: шепнути акторам, аби нишком виципнули “зірку” за такі-сякі **причандали** – й ефектніше буде, й зайвий дубль заощадимо» (33), «Що характерно, найбільше йому подобається в документі **найперше** слово – “**Декларація!**”! **Декларація-шмакларація**» (32), «**Тирити**» – це специфічний крайніський термін, котрий означає втілення владою одвічної мрії крайніського народу про свободу» (32).

■ Також у текстах блогів використовують цитати, фразеологізми для підвищення емоційності, багатства мови й ефективного впливу на свідомість адресата, напри-

клад: *«Сім футів під кілтом!»*, – сказав Уоллес й хуленько проштрикнув хтивого англійця ножем» (30), *«від бомжівських фавелл до палаців – підняти на кпини їх впаду саму собою з неба незалежність, їхнього дона Педро й те, що вони з тієї незалежності мають»* (30), *«Затим капітана хуленько викликали на „килим” і познайомили з думкою начальника УМВС України в Миколаївській області вважати подальше його перебування в ДАІ України “недоцільним”* (34), *«Михайло Шуфутинський „Улетайте, ворони” або Stevie Wonder “I Just Call To Say I Love You”»* (33), *«Та, як завжди, медаль має два боки»* (24), *«Якось Кузьма сказав, що людина, яка довгий час не робить у своїй квартирі перестановку, має всі шанси збожеволіти»* (14), *«Ліна Костенко, сказавши: «У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження»* (20).

■ Частим у текстах блогів є вживання імен відомих людей, історичних постатей, науковців, композиторів, письменників: *«Не лише молодь, але й Андрухович, Грицак, Забужко, Жадан та інші Люди (власне з великої літери), з чікими іменами асоціюється за кордоном Україна, активно критикуються у академічних (чи то псевдоакадемічних) колах»* (24), *«Ага, цей Фердинанд – дуже важливе тіло. Бо він уже оголошений наступником престолу найвеселішої Австро-Угорської імперії, можна сказати, що чекає смерті стрійка Франца Йосифа, син якого вкоротив собі віку»* (1), *«Але відразу концентрувався, якщо доводилося слухати Ліста. А згодом пані знайшла під шерстю на мордочці всі ті чотири характерні бородавки, які зафіксовані на усіх зображеннях Ліста»* (3), *«Були сльози юної Лілі Подкопаєвої під час тріумфального виконання національного гімну на Олімпійських іграх (перше „золото”), була перемога (перша й остання?) етнокультурного українського колориту Руслани на „Євробаченні”, були перемоги Кличків (перші чемпіонські пояси) під синьо-жовтим прапором (який наші найвідоміші боксери часто після бою піднімають над рингом)..»* (25), *«Ех, нема на них Фрейда!..»* (28).

■ Спеціальне перекручення слів, що призводить до утворення авторських неологізмів: *«Не знаю, але якби з глибин Всесвіту прилетів астероїд, то він, як куля в глобус, обов’язково би гехнув на ту територію планети, де клята „планида” змушує країнцив у прагненні до свободи бичати з голоду на найродючіших в світі чорноземях»* (32), *«Читають парламентарі країньські цей «мукумент» і шкварчать від захвату, як карасі на пательні»* (32), *«Ми також хочемо брати участь в обвалі нашої рідної країньської козацької валюти – хривні – й щоб і нам перепала дециця!»* (32), *«Калавур! – зарепетували маленькі країнци»* (32), *«Звісно, „хазяїн” регулярно навідувався у вотчину (оброк-маброк, те се) для «розбору польотів»* (31), *«Хвентезі»* (32).

■ Використання перифраз (перифраза – описовий вираз, що заміняє слово), що надає блугу емоційного насичення, певної іронічності. Іноді загальнономовний перифраз вводиться не як загальна назва, а як позначення діючої особи. Наприклад: *«Щоб перед президентськими виборами «імператор» (тобто Президент) знову ганяв цих „самурайв” (тобто працівників ДАІ), демонструючи народу боротьбу з корупцією на дорогах»* (34), *«цитовав пресі самого себе тоді ще міністр внутрішніх справ Юрій Луценко, коли 13.06.2005, бавлячись в Лицаря Сумного Інкогніто, вештався Полтавищиною й тицьнув місцевому інспекторові 20 грн., а потім, знявши»* (34), *«Я вже не питаю у наших „майданників” (учасники Помаранчевої революції), де справедливість, за яку “варто боротися”* (34), *«До речі, цією формулою „міцні господарники”*

(депутати) з України не тільки вдало користуються на російських просторах, але потихеньку „посівають” її на американських теренах» (31).

Морфологічна система блогу як публіцистичного жанру відповідає літературному слововживанню і цілком підпорядкована досягненню комунікативного завдання [7].

■ Серед морфологічних засобів виокремлюються іменники у складі конструкцій, які до того ж широко використовуються і в газетній практиці [6, с. 155–186]. Іменники розташовані на початку речення і вказують на предмет, про який ідеться далі, наприклад: «**про дисциплінарні заходи**», «**слова після перевірок КРУ про розтринькання** Головним управлінням майна і коштів», «**Закону України „Про охорону культурної спадщини”** продовжив азарт гри на ниві трудового законодавства», «**Закону України „Про виконавче провадження”**, «**Хіба багатьом особам зійшло б з рук багаторазове порушення Законів України „Про планування і забудову територій”**, «**Про охорону культурної спадщини”** (за висновками перевірок прокуратури м. Києва), «**Про державну службу**», багатьох статей Кодексу законів «**Про працю**», а також Головного Закону держави – Конституції України», «керуючись законом України „**Про виконавче провадження**” та Кримінальним кодексом України, надіслало Прокуратурі Подільського району м. Києва подання № 173/5 від 21.09.09р. **про притягнення до кримінальної відповідальності...**» (26).

■ Автори блогів уживають дієприслівники – одиничні чи в складі зворотів, наприклад: «**Тому українець, відстоявши в морозну лють всі дні Майдану й побачивши, що нічого не змінилось, біжить писати на заборах**» (30), «**В 1821-у він повернувся в Ліссабон, лишивши в Ріо свого спадкоємця й давши тому титул віце-короля**» (30), «**коли щоденна інформація з доріг нагадувала повідомлення Інформбюро часів Сталінграду – це ж бо „маленькі українці”, знахабнівши від безкарності, почали чавити собі подібних наліво і направо**» (34), «**Як повелося, міліція, знявши відбитки з відкушеного Долею пальця, бачать у витоках нападу бізнес депутата**» (33), «**Харі – мабуть, заперезживавши, що його ореол мученика раптом перекидається на індусів – майже одразу ж написав нову колонку**» (22), «**допомагають реалізувати свої творчі плани, вирвавши їх із метушні буденного життя**» (24).

Дієприслівники створюють у блогах книжний офіційний тон і відрізняють публіцистичне відкрите блогове мовлення від приватного мовлення щоденника.

■ Традиційним є використання особових займенників, типу «ми» та ін., що з одного боку, вказують на особистісність блогу, з іншого – на єдність автора з читачем [15, с. 81], його ідентифікація як єдене ціле «читач + автор»: «**Але оскільки це є інші міста і інші свята, ми подалися далі**» (29), «**І якщо ми це не будемо засвоювати з самого початку, то свобода слова у нас перетвориться на суцільний базар**» (22), «**Ми дуже стомилися від холоду. Літні сукенки і майки видаються нам елементом якоїсь утопії, ми щодня одягаємо на себе силу-силенну одягу і щодня під його вагою втомлюємось все більше і більше**» (16), «**Саме вони спотворюють обличчя людей, яких ми любимо, до непізнаності. Саме вони у миті гніву змушують робити речі, які ми потім довго не можемо пробачити ні собі, ні іншим**» (17), «**Того дня ми багато говорили про поняття заповідності**» (5).

■ Використовується такий засіб емоційного впливу, як нанизування прикметників, що часто в реченні виступають у ролі однорідних означень. Подібні конструкції допомагають усебічно змалювати предмет мовлення, дати детальну інформацію,

підкреслити визначальну рису тощо, наприклад: «*Думаю, причина тої неприязні не у самій зимі, а в щілинах між старими рамами, у прохолодних батареях, розсковзаних тротуарах, обледенілих сходах, відсутності ліхтарів, важкому й незручному одязі, слизькому взутті*» (29), «*Щороку не лише українці, а й представники інших країн у пострадянському просторі мають можливість отримати наукові, дослідницькі, мистецькі стипендії, взяти участь у різноманітних школах, навчальних сесіях та дипломних чи післядипломних програмах на території Польщі*» (24), «*доступи до різноманітних відкритих і закритих фондів, контакти, можливість зустрітись із провідними діячами конкретної галузі*» (24).

■ Характерним структурним елементом блогу є імперативні форми. Вони несуть смислове навантаження і виражають прагматичні настанови й вимоги авторів, що полягають у переконанні, спонуванні адресата до дії, зміни його світогляду: «*Підніміться в шотландські гори й бовкніть якому-небудь Дункану Маклауду про фіктивну незалежність й дарма розрубане на шматки тіло Уоллеса*», «*Годі пробувати змінити себе, коли хочеться побажати самому собі зламати ногу в обмін на повернення старого*», «*І все ж не поспішайте. Вийдіть на балкон і подивіться в далечінь. Якщо далечінь забудував “космічний мер”, дістаньте дідов фотоальбом і погортайте – не суттєво, служив він в Червоній Армії чи сидів в бандерівському схроні. Послухайте своє серце, а не те, що кажуть з цього приводу дони педри*» (30).

Синтаксична будова блогу, як і публіцистики, передбачає синтез нейтрально-стилістичних та експресивно-емоційних елементів [3, с. 21–35]. У таких утвореннях функціонують складні (переважають складнопідрядні з підрядними означальними, з'ясувальними, причини, мети) речення, іноді ускладнені відокремленими членами, найчастіше дісприслівниковими та дісприкметниковими зворотами. Також для них характерний логіко-предметний спосіб викладу. Наприклад: «*Я вмикаю цю музику і бачу літо. Я проходжу крізь ці ненаситні зливи і бачу літо. Я дивлюсь на цих божевільно закоханих в життя людей і бачу літо. Я дивлюсь на цих божевільно закоханих в життя людей і бачу літо*» (2), «*І я досі знаю, що те, що було між нами, не пов'язане ні з чим, що було до і потім*» (2), «*Люди мусять це робити, бо мають єдине життя, яке неможливо змістити у часі, якого не вибирають*» (4), «*Ми гордилися своєю зорієнтованістю і порадиністю, як якісь провідники по джунглях. Ми спішили розказати якнайбільше дивот, бачачи, як все, що ми розповідаємо, має вплив магічних книг. Таким чином ми отримували сатисфакцію за їхні фільми. Таким чином ми переживали власну ідентичність*» (4).

У публіцистичному жанрі блогу використовують чимало різноманітних засобів, що сприяють створенню емоційного забарвлення висловлення. Найбільш уживаними структурами у проаналізованих нами текстах є:

■ Окличні речення, в яких може виражатися психологічний стан людини або її реакція на певні факти дійсності, наприклад: «*Шахтар*» – *володар кубку УЄФА!* (25), «*Ще якимось будемо!*» (9), «*Світ такий нереальний!*» (9), «*В метро на ескалаторі добре відомий совдепівський голос дикторши диктував телефон гарячої лінії – о диво!*» (12), «*Ключовими частками цього світу був плакат з написом «Україна понад усе!»*» (13), «*Боже, можна подумати, що ви визначились!*» (15), «*Яка легкість і ясність мислення!*» (16), «*Це ж так очевидно!*» (17), «*Мрії збуваються!*» (19).

■ Спонукальні конструкції, що містять настанови, прохання, накази, волевиявлення автора, наприклад: «*Досить нас ганьбити!*» (21), «*Спробуйте їх разом з їхні-*

ми транспарантами послати подалі, і одразу почнеться такий плач і скрегіт зубів, немов у легіону дітей забрали усі їхні улюблені іграшки. Спробуйте допустити – і такий самий рейвах почнеться вже з боку віруючих» (22), «В один із прикордонних регіонів нашої прекрасної країни з якогось дива (здогадайтеся з першого разу, з якого) Кабмін виділив купу грошей» (23).

■ Вставні та вставлені одиниці, які у публіцистичних творах, окрім традиційної, виконують спеціальну стилістичну функцію, а саме: забезпечують динамічність, конкретність, емоційність викладу: «Такий собі Фердинанд (якщо зняти з нього цупкий простий мундир, то звичайний чоловічок біля п'ятдесятки) зі своєю жінкою (вона була чешкою немонархічної крові, тому їхні діти не мали права стати спадкоємцями престолу)» (1), «Християнам це заборонено (у чорному списку – деś між любов'ю до „Бітлз” і вправлінням йоги) (3), «Так, якщо говорити про футбол як спортивне видовище – було все, що мало бути (вишукані голи, неймовірна реакція воротарів, самовіддана боротьба всіх без винятку гравців, тактичне змагання тренерів). Якщо говорити про футбол як спосіб проведення часу (чи, якщо хочете, хобі) – також було все, через що шаленіють» (25).

■ Нанизування однорідних членів речення, що надає блогу художнього забарвлення, увиразнює предмет мовлення, привертає увагу до поставлених проблем: «Про радикальну зміну розуміння понять добра і зла, великого і малого, корисного і химерного» (1), «Сказано й написано дуже багато, – підкреслив Кириленко» (31), «Вони їли і протягом тридцяти хвилин не обмовились жодним словом» (12), «Я тихенько сідаю на табурет і мовчу, бо вона одна зуміла зробити те, чого не вдавалось десяткам дорослих» (7), «І навіть не знаходишся відразу, що відповісти тим іноземним і українським блаженним, котрі досі переконані: “Помаранчеву революцію” організували завдяки масовому зомбуванню, накачуванню апельсинів психотропами і вливанню у натовп великої кількості американських доларів» (18).

■ Повтор, який надає вислову виразності, образності, емоційної забарвленості чи психологічного навантаження: «Дякую за те, що дорослість ще не повністю встигла заліпити мені очі і вуха. Дякую за те, що моя шкіра виявилась не надто товстою для відкривання нової безмежності в той час, коли мої однолітки мають чіткий сценарій на наступні п'ятдесят років. Дякую за те, що суспільство, в якому я живу, ще не встигло зробити з мене дерев'яну ляльку» (7), «Бо ти сядеш на ровер і поїдеши на схід. Бо ти йтимеш під дахом з важелезними бурульками. Бо ти вип'єши на свій день народження і підеш купатись з друзями в нічній ріці. Бо ти раптом надто сильно полюбиши життя» (8).

■ Риторичні запитання, які надають вислову експресивності, націлюють увагу читача на те, що хотів підкреслити автор: «Чого Бог так довго мене не забирає?» (11), «Я дивилася на ці натовпи людей з очима манекенів і думала: кому тут потрібні ці тонни текстів, що лунають звідусіль, ці велетенські банери і реклами, ці оголошення і найрізноманітніші пропозиції, що ними забитий кожний міліметр вільної площі?» (12), «Кому не хотілося б бодай фрагментовано втрапити у дитинство або пережити ще раз солодко незабутні хвилини разового щастя?» (14), «А одні і ті самі шляхи щодня? Вулиці, будинки, під'їзди, магазини, люди, слова?» (14), «Та хіба не в голові відбуваються найсуттєвіші для нас речі? Хіба не в голові існує рай або пекло, які є для нас найреальнішими і в сотні разів достеменнішими, ніж усі разом взяті прокрузові

інформаційні війни? Хіба ми не проживаємо власне життя у межах своєї голови і чи не є ця реальність для нас найдостовірнішою?» (16).

■ Вкраплені у тексти діалогічні утворення створюють ілюзію розмови, спілкування автора з читачем: *«А як ти пережила це, як витримала? Бо я не знаю, як витримати мені» (8), «Ти в мене найкращий, я б з тобою хоч на край світу поїхала. – Ти в мене теж. – Ти купиши мені морозиво? – Обов'язково, а зранку зготую каву. – Не спи, чуєш? А то вночі не будеш спати. Чи ми будемо любитися нині? – А ти би вже хотіла... Вже готова до вжитку? – Та я, як подумала, то аж вся розтала... Ти ж у мене найкращий» (10), «Цього всього насправді не існує, це все живе тільки в твоїй голові», – кажуть мені. „Так, так” – кажу я» (16), «Що я вам скажу? Здалося би наприкінці зими ще трохи снігу! А ви як думаєте? – Ка, пробач і ти мені, Вино виявилось чудовим, як і Елине рідне місто. Але оскільки це є інші міста і інші свята, ми подалися далі. – Ел, може б то написати про нашу подорож в газету? – спитала я вже в поїзді. – Ну, напиши, ти ж вмієш...» (29).*

Таким способом відбір стилістично значущих елементів у сучасних текстах блогів орієнтований не стільки на виконання інформативної функції, скільки на вплив.

Отже, сформувавшись на основі ділового і приватного стилів, мовлення блогів має на меті залучення широкого кола громадян до проблем суспільної, соціальної, політичної спрямованості, спонукає їх до дії, прагне викликати адекватну реакцію на інформацію, переконує у правоті певних поглядів тощо. Мовна структура блогів утворень цього жанротипу поєднує нейтральні та емоційно-експресивні засоби впливу на реципієнта. Тематика та комунікативна спрямованість блогів передбачає вживання слів та словосполучень, що позначають суспільно-політичні процеси, термінів і стійких сполук зі сфери культури, мистецтва біології, географії, права тощо, фразеологізмів; нових іншомовних суспільно-політичних термінів; лексики з оцінним значенням, русизмів, просторіч, жаргонізмів; іншомовних слів, поданих мовою оригіналу; цитування відомих людей; вживання імен відомих людей, історичних постатей, науковців, композиторів, письменників; спеціальне перекинування слів, що призводить до утворення авторських неологізмів; використання перифразів, що надає блогу емоційного насичення, певної іронічності. Морфологічна система блогів репрезентована вживанням іменників у складі сегментних моделей, що надають мові виразності, полегшують реципієнтові сприймання. Часто трапляються дієприслівники, одиничні чи у складі зворотів, які сприяють створенню книжного офіційного тону. Традиційним для цих текстів є використання їх авторами особових займенників; налізування прикметників, що дає змогу всебічно охарактеризувати предмет мовлення; введення імперативних форм, які вирізняються надзвичайним ідейним навантаженням. Синтаксис блогу передбачає використання складних (складносурядних та складнопідрядних) речень, доповнених відокремленими членами, які надають викладу логіко-предметного характеру. Серед одиниць емоційного впливу найпоширенішими є окличні речення, спонукальні конструкції, риторичні запитання, вставні та вставлені словосполучення, однорідні члени, синтаксичні повтори.

Отже, блогам в українській блогосфері притаманні самопрезентація, інформування, автокомунікація, необмежена кількість адресатів, відкритість, доступність, розмивання меж табуованої лексики, реалізація інформативності і фатичності. Саме тому блоги – це хороше середовище для народження нових ідей, а соціальний вимір блогів дає цим ідеям середовище для розповсюдження та зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Алябьева Е.* О социальных функциях блогов в современной России / Е. Алябьева // Личность и межличностное взаимодействие в сети Internet. Блоги : новая реальность; [под ред. Волохонского В. Л., Зайцевой Ю. Е., Соколова М. М]. – СПб. : Издательство СПбГУ, 2006.
2. *Бахтин М. М.* Проблема речевых жанров / М. М. Бахтин // Собр. соч. – М. : Русские словари, 1996. – Т. 5.
3. *Болгарева Н. А.* Некоторые особенности реализации лексико-семантических средств в политическом дискурсе / Н. А. Болгарева // Семантические и стилистические проблемы текста. – М. : МГПИИЯ, 1983.
4. *Горошко Е. И.* Теоретический анализ Интернет-жанров : к описанию проблемной области / Е. И. Горошко // Жанры речи : сборник науч. ст. – Саратов : Издательский центр «Наука», 2007. – Вып. 5.
5. *Горошко Е. И.* Лингвистика Интернета : формирование дисциплинарной парадигмы / Е. И. Горошко // Жанры и типы текста в научном и медийном дискурсе. – Орел : Каргуш, 2007. – Вып. 5.
6. *Дроняева Т. С.* Констатация факта (семантика и прагматика информационного текста) / Т. С. Дроняева // Публицистика и информация в современном обществе. – М., 2000.
7. *Клушина Н. И.* Общие особенности публицистического стиля / Н. И. Клушина. – Режим доступа : http://evartist.narod.ru/text12/15.htm#%D0%B7_22
8. *Клушина Н. И.* Языковые механизмы формирования оценки в СМИ / Н. И. Клушина // Публицистика и информация в современном обществе; [под ред. Г. Я. Солганика]. – М., 2000.
9. *Корконосенко С. Г.* Основы журналистики : [учебник для вузов] / С. Г. Корконосенко. – М., 2002.
10. *Курчакова Н.* Формы самопрезентации в блогах / Н. Курчакова // Личность и межличностное взаимодействие в сети Internet. Блоги: новая реальность; [под ред. Волохонского В. Л., Зайцевой Ю. Е., Соколова М. М.]. – СПб. : Издательство СПбГУ, 2006.
11. *Кучеренко К. О.* Політичний коментар у публіцистичному дискурсі (на матеріалі німецької мови) / К. О. Кучеренко // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К. : КДЛУ, 2000.
12. *Попов А. В.* Спроси блогосферу. Часть 1 / А. В. Попов. – ежим доступу: <http://blogbook.ru/2007/07/22/sprosi-blogosferu-chast-1>, 2007.
13. *Рогачева Н. Б.* Новые приоритеты в русском Интернет-общении: на материале жанра блога / Н. Б. Рогачева // Жанры речи : сборник науч. ст. – Саратов : Издательский центр «Наука», 2007. – Вып. 5.
14. *Розенталь Д. Э.* Практическая стилистика русского языка : [учеб. для вузов по спец. «Журналистика»] / Д. Э. Розенталь. – М. : Высш. шк., 1987.
15. *Солганик Г. Я.* Автор как стилеобразующая категория публицистического текста / Г. Я. Солганик // Вестник Моск. ун-та. – 2001. – № 3. – Сер. 10. – Журналистика.
16. *Стишов О. А.* Динамічні процеси в суспільно-політичній лексичі й термінології сучасних мас-медіа / О. А. Стишов // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К. : КДЛУ, 2000.

17. *Blood R.* Weblogs : A History and Perspective / R. Blood. – Access mode : http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html, 2000
18. *Gorny E.* Russian LiveJournal: National specifics in the development of a virtual community / E. Gorny. – Access mode : http://www.ruhr-uni-bochum.de/russ-cyb/library/texts/en/gorny_rljl.pdf, 2004
19. *Herring S. C.* Bridging the Gap : A Genre Analysis of Weblogs / S. C. Herring, E. Wright, L. A. Scheidt, S. Bonus // Proceedings of the 37th Hawaii International Conference on System Sciences, 2004.
20. *Keren M.* Blogosphere : The new political arena / M. Keren. – Access mode : <http://www.lexingtonbooks.com/Catalog/SingleBook.shtml>
21. *Viegas F. B.* Bloggers' expectations of privacy and accountability : An initial survey / F. B. Viegas // Journal of Computer-Mediated Communication. – 2005. – №10(3).
22. Webster's New Millennium™ Dictionary of English, Preview Edition (v 0.9.7) Copyright © 2007 Lexico Publishing Group, LLC
23. *Winer D.* The history of weblogs / D. Winer. – Access mode : <http://newhome.weblogs.com/historyOfWeblogs>, 2002

ДЖЕРЕЛА

- Блоги Прохаська Тараса* [[http://gk\(Галицький_кореспондент\)-press.if.ua/avtor/](http://gk(Галицький_кореспондент)-press.if.ua/avtor/)]: (1) Забути все; (2) Вічність літа; (3) Реінкарнація; (4) Радянщина; (5) Заповідник; (6) Дюнкерк; (7) Подяки і купелі;
- Блоги Срушевич Тетяни* [<http://gk-press.if.ua/?q=bloggers/tania/>]: (8) Надто гірко ми плакали і ображали природу; (9) До наступних ночей; (10) Любов; (11) Десь зовсім поруч; (12) Десять годин особливих стосунків; (13) Недовговічність речей; (14) Неповторність повторів; (15) Неконкретно; (16) Головний біль зими; (17) Коли серце мовчить;
- Блоги Мокрика Данила* [<http://www.4post.com.ua/>]: (18) Ненароженні нові українці; (19) Арсеній – «розумний». Усі решта – тупі?; (20) Мовний гуляш; (21) Досить нас ганьбити!; (22) Розпущеність слова;
- Блог Смоляної Іванни* [<http://www.4post.com.ua/>]: (23) «Ніби» живі;
- Блог Патроник Ірини* [<http://www.4post.com.ua/>]: (24) Довга рука Варшави?;
- Блог Міходуї Наталки* [<http://www.4post.com.ua/>]: (25) Чого не вистачало перемозі «Шахтаря»;
- Блог Чурікової Евеліни* [<http://www.4post.com.ua/>]: (26) Хто такий Руслан Кухаренко, або Як «викидають» людей з мерії;
- Блог Кушніренко Наталії* [<http://gk-press.if.ua/?q=bloggers/kushnirenko/>]: (27) Грип у місті: коли мізки плавляться;
- Блоги Курпан Анни* [<http://gk-press.if.ua/blog/10/>]: (28) Ножиці; (29) Вітаміни снігу;
- Блоги Сльозка Віктора* [<http://www.4post.com.ua/>]: (30) Свято із здивуванням на очах; (31) Код – три двійки; (32) Хвентезі; (33) Уркаїна; (34) У Києві бузина, край дороги – дядько.

Стаття надійшла до редколегії 2.01.2011

Прийнята до друку 12.01.2011

**UKRAINIAN BLOGOSPHERE:
FUNCTIONAL-STYLE CHARACTERISTICS**

Lilija MALTSEVA

*Ivan Franko National University of Lviv,
Department for General Linguistics,
1, Universytetska Str., r. 343, 79000 Lviv, Ukraine,
tel.: +380 (32) 2394756*

In the paper, the blogs as a genre in the Ukrainian informational space are studied. The analysis of the system of language instruments on lexical, morphological, and syntactical levels of the phenomena under study is given.

Key words: web space, blog, Ukrainian blogosphere, lexical, morphological, syntactical levels.

**УКРАИНСКАЯ БЛОГОСФЕРА:
ФУНКЦИОНАЛЬНО-СТИЛЕВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА**

Лилия МАЛЬЦЕВА

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра общего языкознания,
ул. Университетская, 1, ауд. 343, 79000 Львов, Украина,
тел.: +380 (32) 2394756*

В статье рассмотрены блоги как особый жанр в украинском информационном пространстве. Осуществлен анализ языковых средств лексического, морфологического, синтаксического уровней изучаемых явлений.

Ключевые слова: интернет-пространство, блог, украинская блогосфера, лексический, морфологический, синтаксический уровни.